

Joanna Szczerbowska-Kopacz

Klasyfikacja, znaczenie oraz pochodzenie nazw geograficznych w Polsce

---

Językoznawstwo : współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze 5,
177-184

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Joanna Szczerbowska-Kopacz

Klasyfikacja, znaczenie oraz pochodzenie nazw geograficznych w Polsce

Wstęp

Onomastyka to nauka zajmująca się nazwami własnymi. Rozwinęła się w drugiej połowie XIX wieku wraz z językoznawstwem porównawczym. Za ojca onomastyki słowiańskiej uważany jest Franc Miklošić, na którym wzorowali się Franciszek Bujak, Tadeusz Wojciechowski, Jan Karłowicz, których kontynuatorami byli z kolei Jan M. Rozwadowski, Mikołaj Rudnicki, Witold Taszycki oraz Stanisław Rospond.

Wyraz *onomastyka* pochodzi od greckiego wyrazu *onoma*, ‘imię’. Onomastyka koncentruje się na zbieraniu, klasyfikowaniu oraz badaniu pochodzenia nazw własnych. Nauka ta bada budowę słowotwórczą wyrazów, a także właściwości gramatyczne, które odróżniają nazwy własne od pospolitych. Zbiór nazw to „onimia”.

W onomastyce wyróżniamy dwa wiodące działy – antroponimię, czyli naukę o nazwach osobowych (imiona, nazwiska, przezwiska etc.) oraz toponimię, czyli naukę o nazwach miejsc (Hubert Górniewicz, Witold Taszycki).

Toponimia

Toponimia bada znaczenie i pochodzenie nazw geograficznych. Nazwa tego działu onomastyki wywodzi się z języka greckiego gdzie *tópos* oznacza ‘miejsce’. Nazwy miejsc określane są mianem toponimów. Wyróżniamy kilka podziałów nazw geograficznych. Według Ewy Jakus-Borkowej¹, toponimy dzielimy na:

¹ E. Jakus-Borkowa, *Nazewnictwo polskie*, Opole 1987.

- 1) ojkonimy, czyli nazwy obiektów zamieszkałych (miasta, wsie, osady, młyny etc.). Nazwa pochodzi od greckiego słowa *óikos* – ‘mieszkanie’;
- 2) anojkonimy, czyli nazwy obiektów niezamieszkałych tzn. terenowych, takich jak łąki, pola, lasy. Nazwa pochodzi od greckich wyrazów *a(n)* – ‘nie’ i *óikos* – jak wyżej. Istnieje także podział dzielący nazwy geograficzne pod względem ich wielkości, w którym wyodrębniamy:
  - 1) makrotoponimy – odnoszące się do wielkich obiektów typu pasma górskie, wielkie jeziora, duże rzeki o znaczeniu ogólnopolskim; nazwa wywodzi się z języka greckiego, *makros* – ‘wielki’;
  - 2) mikrotoponimy – określające nazwy pól, łąk, lasów, drobnych wzniesień i strug, ulic, placów, dzielnic, osiedli itp.; nazwa wywodzi się z greckiego słowa *mikros* – ‘mały’. Biorąc pod uwagę charakter obiektów, nazwy geograficzne dzielimy na:
    - 1) toponimy – odnoszące się do nazw miejsc zamieszkałych i niezamieszkałych;
    - 2) urbonimy, – określające nazwy ulic, placów, dzielnic, osiedli, instytucji, zakładów przemysłowych itp.; wyraz pochodzi z łaciny, *urbonus* – ‘miejski’;
  - 3) hydronimy, czyli nazwy akwenów wodnych, takich jak morza, rzeki, jeziora itp.; wyraz pochodzenia greckiego, *hydros* – ‘woda’;
  - 4) oronimy, czyli nazwy gór i wzgórz, zawdzięczające swą nazwę greckiemu słowu *óros* – ‘góra’;
  - 5) choronimy, czyli nazwy krajów, regionów, dzielnic. Nazwa wywodzi się z greckiego słowa *chóros* lub *chora* – ‘kraj’.

Tworzenie nazw miejscowych, ich klasyfikacja i metody badań

Nazwy miejscowe mogą powstawać od apelatywów, od nazw osobowych oraz od innych nazw geograficznych za pomocą różnych morfemów słowotwórczych. Nazwy miejscowe mogą także przybierać postać wyrazów złożonych, zrostów i zestawień.

Istnieje kilka sposobów tworzenia nazw własnych, z których na szczególną uwagę zasługuje onimizacja oraz transonimizacja. W procesie onimizacji wyraz pospolity zostaje przeniesiony do kategorii nazw własnych, otrzymując nową funkcję wskazywania obiektu, wyszczególnionego spośród innych obiektów tej samej klasy. Przykładami mogą być tutaj *Płoty*, *Mnich*, *Koło* od wyrazów pospolitych płoty, mnich, koło. Często spotykane jest przenoszenie nazwy z jednego obiektu na drugi np. *Hel* – nazwa półwyspu i miasta, *Elbląg* – nazwa miasta i rzeki, *Elk* – nazwa miasta i rzeki. Bywa, iż nazwa przenoszona jest z obiektu położonego za granicą np. *Hiszpania*, wieś w woj. wielkopolskim, jest przeniesiona z nazwy państwa *Hiszpania*. W procesie transonimizacji następuje przenoszenie nazw własnych w obrębie nazw własnych².

Badając pochodzenie nazw miejscowych, poddaje się je dogłębnej analizie oraz klasyfikacji potrzebnej do ich uporządkowania. Istnieje kilka rodzajów klasyfikacji, a zatem

² M. Malec, *Słownik etymologiczny nazw geograficznych Polski*, Warszawa 2003, s. 14.

badania nazw miejscowych wprowadzonych przez wybitnych językoznawców i badaczy nazewnictwa. Najpopularniejsze klasyfikacje to klasyfikacja semantyczno-etymologiczna oraz strukturalno-gramatyczna³.

Autorem stworzonej w roku 1946 **klasyfikacji semantyczno-etymologicznej** jest W. Taszycki⁴. Klasyfikacja ta porządkuje nazwy według ich pierwotnego znaczenia. Taszycki⁵ podzielił nazwy miejsc na dwie grupy:

1. Nazwy miejscowe, które zawsze (historycznie i etymologicznie) były nazwami miejsc:
  - a) topograficzne,
  - b) kulturowe,
  - c) dzierżawcze,
  - d) zdrobniałe.
2. Nazwy miejscowe, które początkowo były nazwami zbiorowymi ludzi:
  - a) patronimiczne,
  - b) służebne,
  - c) etniczne,
  - d) rodowe.

Nazwy **topograficzne** powstały od wyrazów wskazujących na cechy terenu, do którego się odnoszą, ze szczególnym uwzględnieniem ukształtowania terenu, np. *Chelmino* od wyrazu *chelm*, dawniej ‘wzgórze’; rodzaju gleby, np. *Kalisz* od *kał*, ‘łąki, tereny podmokłe, mokradła’; odległości w stosunku do rzeki, np. *Międzyrzecze*, *Wiślica* od rzeki *Wisła*; roślinności, np. *Jodłownik* od rosnącego w pobliżu lasu jodłowego; zwierząt, np. *Kaczkowo* od *kaczka*. Nazwy topograficzne najczęściej powstają podczas procesu onimizacji, tranonimizacji lub za pomocą przyrostków, takich jak *-ica*, *-no*, *-sk(o)*⁶.

Nazwy **kulturowe** wskazują na obyczaje i tradycje kulturowe danego terenu. Znajdują się wśród nich nazwy, które powstały od wyrazów opisujących metody uzyskiwania ziemi pod uprawę lub budowę domostwa, np. *Bruzda Zbąszyńska* od *bruzda* dawniej *brózda*, *brozda*, ‘podłużne wgłębienie powstałe przy oraniu’. Można tu też wyróżnić toponimy, które powstały od słów odnoszących się do obronności i zabezpieczania osady przed wrogiem, np. *Osiek* od *osiek*, ‘umocnienie obronne w lesie’. Nazwy kulturowe związane były także z tworzeniem nowych osad, np. *Siedlce* od *siodło*, ‘siedziba’; przetwarzaniem i wyrabianiem nowych rzeczy, np. *Hucisko* od *huta*; z handlem (najczęściej związane z nazwami dni tygodnia, w których miały miejsce targi), np. *Nowy Targ*, *Środa Śląska*; z kultem, np. *Kalwaria Zebrzydowska*, *Cerekwica*. Ostatnią kategorię nazw kulturowych stanowią toponimy, w których występuje słowo *Wola*. Wyraz ten pierwotnie określał czasowe zwolnienie z wyplacania danin nowo powstałych osad, np. *Stalowa Wola*⁷.

³ Ibidem, s. 15.

⁴ Historyk języka polskiego, badacz onomastyki i dialektologii historycznej, przedstawiciel tzw. szkoły krakowskiej, 1898–1979, R. Łąkowski (red.), *Encyklopedia popularna*, PWN, Warszawa 1982, wyd. 9, s. 780.

⁵ W. Taszycki, *Słowiańskie nazwy miejscowe. Ustalenie podziału*, Kraków 1946, s. 228–268.

⁶ M. Malec, *Słownik etymologiczny...*, s. 15.

⁷ Ibidem, s. 15–16.

Nazwy **dzierżawcze** wskazują na założyciela lub właściciela miejsca. Nazwy te powstawały dzięki przyrostkom dostawianym do nazw osobowych. Najstarszym przyrostkiem był *-j*, *-ja*, *-je*, który tworzył nazwy miast i wsi od słowiańskich imion złożonych lub od ich zdrobnień lub od imion imiesłowowych. Przykładami tego typu nazw są *Przemysł* od *Przemysł* lub *Poznań* od *Poznan*. Najczęstszymi przyrostkami są jednak *-ów*, *-ow*, *-owa*, *-owo*, *-ew*, *-ewa*, *-ewo*, które występują w nazwach miejscowych pochodzących od zdrobnień, np. *Częstochowa* od *Częstoch*, *Częstobor*; od nazw osobowych przezwiskowych, np. *Jeżewo* od *Jeż* od *jeż*; od imion chrześcijańskich, np. *Piotrków* od *Piotr*; rzadziej od imion słowiańskich złożonych typu *Falmierowo* od *Falimir*, *Chwalimir*. Nazwy osobowe zakończone na *-a* tworzyły toponimy za pomocą formantu *-in*, *-ina*, *-ino*, np. *Lublin* od *Lubla*. Inne przyrostki dzierżawcze to *-sk(o)*, np. *Radomsko* od *Radom*, *-ówka*, np. *Cecylówka* od *Cecela*, *Cecyla*; *-owiec*, np. *Opatowiec* od *opat*. Są one jednak spotykane dość rzadko. Na uwagę zasługują toponimy, które powstały od imion kobiecych za pomocą przyrostka *-in* lub *-ow*. Nadawano je wsiom lub majątkom w celu uczczenia żony właściciela, np. *Helenów* od *Helena* lub *Anielin* od *Aniela*. Czasem były tworzone poprzez cząstkę *-sław* lub *-pol* dodaną do imienia, np. *Annopol* lub *Annosław* od *Anna*⁸.

Nazwy **zdrobniale** (deminutywne) zwane obecnie relacyjnymi określają nazwy miejscowe, pochodzące od istniejących już nazw geograficznych, np. *Grajewo* – nazwa miasta pochodzi od nazwy jeziora. Bywa, iż nazwa ponowiona posiada człon odróżniający w postaci słowa *nowy*, *stary*, *mały* itp. np. *Nowy Targ*, *Stary Targ*. Niektóre nazwy powstają za pomocą przyrostka deminutywnego, wskazując na małe miejscowości powstałe w sąsiedztwie dużych, np. *Gródek* od *Grodu*⁹.

Według Taszyckiego¹⁰ nazwy **patronimiczne** pochodzą od imienia lub nazwiska i odnoszą się do potomków osób, od których imienia lub nazwiska nazwa pochodzi. Są to więc tzw. nazwy odojcowskie (patronimika). Charakterystycznymi przyrostkami występującymi w tych nazwach są w liczbie pojedynczej *-ic*, *-owic*, a w liczbie mnogiej *-icy*, *-owicy*. W momencie przejścia nazwy z osób na miejsce przyrostki zmieniają się na *-ice*, *-owice*. Różne rodzaje nazw osobowych mogły być rdzeniem nazwy miejscowej, np.:

- 1) słowiańskie imiona złożone, np. *Zbrosławice* od *Zbrosław*;
- 2) zdrobnienia od imion słowiańskich, np. *Mysłowice* od *Mysł*, *Mysłibor*;
- 3) przezwiska, które określały cechy nosiciela i pochodziły od wyrazów pospolitych, np. *Dziedzice* od *dziad*, *Pyskowice* od *pysk*;
- 4) imiona chrześcijańskie, np. *Abramowice* od *Abram*;
- 5) nazwy godności kościelnych i świeckich, np. *Biskupice* od *biskup*.

Za sprawą języków wschodniosłowiańskich nazwy patronimiczne zakończone na *-ic*, *-owic* po XVI w. otrzymały końcówki *-icz*, *-owicz*.

Nazwy **służebne** (i zawodowe) tworzone były od nazw osad służebnych, w których poddani wykonywali pewne zadania dla pana lub dworu lub od nazw rzemiosła, zawodu. Nazwy miejscowe powstałe w ten sposób datowane są na X–XII w. W momencie kiedy

⁸ Ibidem, s.16.

⁹ Ibidem, s.16.

¹⁰ W. Taszycki, *Patronimiczne nazwy miejscowe na Mazowszu*, „Język Polski”, R. 31, Kraków 1951, s. 222–226.

nazwa osobowa stawała się nazwą miejscową konieczna była przemiana zakończenia *-icy, -cy, -arze* na *-iki, -ce, -ary*, np. *Piekary* od *piekarze*, *Rudniki* od *rudnicy*, *Garbary* od *garbarz*, itp.

Nazwy **etniczne** są przypisywane grupie ludzi ze względu na pochodzenie z danej miejscowości czy państwa, a następnie przenoszone są na nazwy miejscowości. Pierwotnie dopasowywane do grupy ludzi ze względu na ich wygląd, miejsce zamieszkania, a nawet sposób odżywiania. Często występują w liczbie mnogiej, np. *Prusy, Holendry* lub z przyrostkami *-any, -ice, -owice, -ewice*, np. *Lipiany, Cygany, Raciborzany, Borowiany, Paprociany* etc.¹¹

Nazwy **rodowe** powstawały od nazwy rodowej założyciela danej grupy rodzinnej, a następnie były przenoszone na nazwę miejscowości. Występują najczęściej w liczbie mnogiej i nie posiadają żadnych przyrostków co odróżnia je od nazw patronimicznych. Często pochodziły od przezwisk lub imion chrześcijańskich, np. *Bogdany* od *Bogdan*, *Klimki* od zdrobnienia imienia *Klemens* itp.¹²

Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna została opracowana przez Stanisława Rosponda¹³ w roku 1957. Polega ona na podziale nazw geograficznych na podstawie ich budowy słowotwórczej. Według tej klasyfikacji wyróżniamy trzy podstawowe typy nazw geograficznych:

- 1) nazwy prymarne,
- 2) nazwy sekundarne,
- 3) nazwy złożone.

Nazwy **prymarne** (niederywowane) inaczej odapetywne są tworzone od wyrazów pospolitych i są bezsufiksalne. Nazwy te często odnoszą się do cechy ukształtowania terenu, np. *Bagno*. Słowiańskie nazwy miejscowe do świata roślin i zwierząt, np. *Lipa, Tur, Wieprz*; do dóbr materialnych, społecznych lub duchowych, np. *Most, Wola, Środa*; do nazw krajów, np. *Hiszpania, Ameryka*, oraz nazwy odosobowe, np. *Jędrzysek*.

Nazwy **sekundarne** (derywowane) posiadające sufiksy. W obrębie tych nazw wyróżniamy nazwy topograficzne zakończone na *-bsk, -in, -ica, -isko* itp.; dzierzawcze zakończone na *-ji, -owi, -owa, -in, -ino, -ka, -ówka, -owiec*; patronimiczne na *-ice*; służebne, rodowe oraz deminutywne.

Nazwy **złożone** to połączenia dwóch wyrazów. Wyróżniamy wśród nich zestawienia czyli dwa wyrazy pisane oddzielnie, przy czym jeden z nich określa drugi, np. *Nowy Dwór, Stary Sącz*; zrosty czyli nazwy, w których jeden człon jest składniowo zależny od drugiego, np. *Białystok, Krasnystaw*; oraz złożenia typu *Ostrołęka, Białobrzegi, Dębogóra* etc.¹⁴

¹¹ Ibidem.

¹² W. Taszycki, *Słowiańskie nazwy miejscowe...*

¹³ Wybitny językoznawca, ur. 1906–1982, R. Łąkowski (red.), *Encyklopedia popularna*, PWN, Warszawa 1982, wyd. 9, s. 669.

¹⁴ S. Rospond, *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, Wrocław 1957.

Etymologia wybranych nazw miejscowych według klasyfikacji semantyczno-etymologicznej

1. Oleśnica - nazwa topograficzna pochodzenia roślinnego

Oleśnica to miasto leżące na lewym brzegu rzeki o tej samej nazwie, w województwie dolnośląskim. Po raz pierwszy nazwa miejscowości pojawia się w roku 1189 w dokumencie napisanym przez biskupa wrocławskiego Żyrosława II w postaci *Olesniz*. Następnie pojawia się forma *Olesnic* z 1214 roku i *Holesnic* z 1245. Nazwa pochodzi od słowa *olcha* ‘rodzaj drzewa’ i początkowo odnosiła się do płynącej w pobliżu rzeki, której brzegi były gęsto porośnięte drzewostanem tego gatunku. Powstała poprzez dodanie sufiksu *-nica*. Pierwotnie była to nazwa *Olesznica* następnie *Oleśnica*. Nazwa ta odnosi się obecnie do kilku miejscowości oraz rzek¹⁵.

2. Piątek - nazwa kulturowa

Piątek, kiedyś miasto, obecnie wieś gminna na terenie województwa mazowieckiego. Pierwsze zapisy nazwy sięgają XIII wieku i są to *Piantek* i *Pantk*. Jako nazwa kulturowa odnosi się do działalności cywilizacyjnej człowieka, którą w tym przypadku był handel. Nazwa pochodzi bowiem od nazwy dnia tygodnia, w którym w tej miejscowości odbywał się targ, czyli od słowa *piątek*. Krótkotrwale przybrała formę *Piątk*, w której przyrostek *-ek* został zamieniony na *-k* (północnopolska forma). Obecnie w Polsce jest kilka miejscowości o tej nazwie¹⁶.

3. Witów - nazwa dzierżawcza

Witów to nazwa wsi zlokalizowanej w województwie małopolskim. Pierwsze udokumentowane wzmianki o tej nazwie pochodzą z XVI wieku *Witow*, a następnie z XVII wieku – *Witów*. Jest to nazwa dzierżawcza ponieważ powstała od imienia chrześcijańskiego *Wit* za pomocą sufiksu *-ów*. *Wit* może być także krótką formą imion staropolskich złożonych, takich jak *Witosław* lub *Siemowit*¹⁷.

4. Myślenice - nazwa patronimiczna

Myślenice to miasto powiatowe na terenie województwa małopolskiego. Po raz pierwszy potwierdzona źródłowo nazwa tej miejscowości pojawiła się w wieku XIII jako *Myślimice* i ulegała zmianom na przestrzeni wieków, przybierając formy takie jak *Myślinice*, *Myslemycze*, *Mislimicze*, *Myslenicze*. Jako nazwa patronimiczna pochodzi ona w swej oryginalnej wersji od imienia *Myślim*, które odnosiło się do potomków *Myślima* oraz osady, którą zamieszkiwali. Nazwa *Myślim* jest krótką formą staropolskiego imienia złożonego *Myślimir*, którego dwa człony oznaczają ‘myśleć’ i ‘pokój’ od staropolskiego

¹⁵ J. Pyzik, *Z przeszłości Oleśnicy u jej okolic. Oleśnica – pochodzenie nazwy*, „Rozgłos” nr 3, 1994.

¹⁶ M. Malec, *Słownik etymologiczny...*, s. 189.

¹⁷ Ibidem, s. 264.

słowa *mir*. Zmiany fonetyczne objęły wymianę spółgłoski nosowej *m* na *n* oraz samogłoski *i* na *e*¹⁸.

5. Winiary - nazwa służebna

Winiary to obecnie wieś w województwie małopolskim. Jej nazwa jest ciekawym dowodem na to, iż w Polsce uprawiano kiedyś winorośl i robiono wino z winogron. Dzieje się tak dlatego, iż początkowo nazwa ta określała grupę ludzi parających się uprawą winorośli i wyrobem wina pozostających w służbie książęcej, czyli *winarzy*. Następnie nazwę tę przejęła miejscowość zamieszkiwana przez *winarzy*. Ówczesnie nazwa ta brzmiała *Winary* i pochodziła od wyrazu *winarz*. Pierwsze odnotowane nazwy tej miejscowości sięgają XIII wieku, *Vinare*, *Winary*, *Winari*¹⁹.

6. Lipiany - nazwa etniczna

Lipiany są miastem położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego. Początkowa nazwa pochodziła z XIII wieku i brzmiała *Lipienie*, odnosiła się do 'ludzi mieszkających wśród lip'. W momencie przejścia z nazwy osobowej na miejscową przybrała formę *Lipiany*²⁰.

7. Wronki - nazwa rodowa

Miasto Wronki znajduje się w województwie wielkopolskim. Pierwsze zapisy nazwy pochodzą z XIII wieku: *Fronich*, *Vronki*, *Wronki*. Jest to toponim rodowy ponieważ powstał od imienia *Wronka* lub *Wronek* i jest utrzymany w liczbie mnogiej charakterystycznej dla tego typu toponimów. Nazwy osobowe pochodzą od wyrazu *wrona*²¹.

Podsumowanie

Przedstawiony w niniejszej publikacji opis nazewnictwa geograficznego w Polsce podkreśla nie tylko jego zróżnicowanie, ale przede wszystkim silny związek z historią i kulturą kraju. Etymologia polskich toponimów dostarcza wiedzy na temat zjawisk dotyczących języka i kultury polskiej, ponieważ polega na badaniu pochodzenia nazwy od jej pierwotnego udokumentowanego etymonu (często wiekowego) po ukazanie pozajęzykowych motywów genezy nazwy. Najwyraźniej widać to w nazwach odnoszących się do ukształtowania terenu, tradycji kulturowych, działalności człowieka etc.

¹⁸ Ibidem, s.162.

¹⁹ Ibidem, s.263.

²⁰ Ibidem, s.141.

²¹ Ibidem, s. 269.

Bibliografia

Cieślíkowa A., Malec M., Rymut K. (red.), *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych*, t. 1, Cieślíkowa A. (opr.), Szymowa J., Rymut K. (współpr.), *Odapelatywne nazwy osobowe*, Pracownia Antroponimiczna Instytutu Języka Polskiego PAN, Wydawnictwo Naukowe DWN, Kraków 2000.

Encyklopedia popularna, PWN, wyd. 9, Warszawa 1982.

Górniewicz H., *Wstęp do onomastyki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1988.

Jakus-Borkowa E., *Nazewnictwo polskie*, Wydawnictwo Skrytowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich, Opole, 1987.

Malec M., *Słownik etymologiczny nazw geograficznych Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Pyzik J., *Z przeszłości Oleśnicy u jej okolic. Oleśnica – pochodzenie nazwy*, „Rozgłos” nr 3, 1994.

Rospond S., *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, PWN, Wrocław 1957.

Rospond S., *Nazwy geograficzne Śląska*, Warszawa, Wrocław 1968.

Rospond S., *Mówią nazwy*, WSiP, Warszawa 1976.

Taszycki W., *Słowiańskie nazwy miejscowe. Ustalenie podziału*, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1946.

Taszycki W., *Patronimiczne nazwy miejscowe na Mazowszu*, „Język Polski”, R. XXXI, nr 1 styczeń/luty, Krakowska Drukarnia Naukowa, Kraków 1951.

Taszycki W., *Rozprawy i studia polonistyczne*, t. 1–5, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1958–1973.